

Bibliotecas escolares abertas, tamén cando os tempos son virados

María Pousa

mariapousa@edu.xunta.es

Cristina Novoa

cnovoa@edu.xunta.es

Asesoría de bibliotecas escolares

Dirección Xeral de Centros e Recursos Humanos

*

O contido deste artigo é en parte coincidente con outro publicado polas mesmas autoras no nº 79 da revista EDUGA.

REVISTA GALEGA
DE EDUCACIÓN

ISSN: 1132-8932

Páx. 40-42

A primavera de 2020 vai ficar na memoria de todos/as os/as docentes como un tempo de desacougo, impotencia e preocupación pero, á súa vez, uns meses de traballo extenuante, reflexión sobre o papel da escola en tempos de pandemia e iniciativas de adaptación a situacións non vividas, das que había que saír cun mínimo de dignidade profesional, social e persoal. Se esta experiencia foi xeral, cos matices do particular de cada quen, no ámbito das bibliotecas escolares galegas viviuse con especial intensidade, a medio camiño entre a sensación de desfeita e a necesidade de enfrontar, unha vez máis, tempos difíciles, e cubrir no posible as necesidades do alumnado e da comunidade educativa en materia de lectura, de información e de lecer.

Desde a Asesoría de bibliotecas escolares viuse a necesidade de observar de preto a actividade xerada polas bibliotecas integradas no Plan de mellora de bibliotecas escolares en tempos de confinamento, para seleccionar e difundir aquelas iniciativas de maior interese e potencialidade pedagóxica e, por outra parte, acompañar e estimular mediante algúns retos, a actividade destas bibliotecas en datas tan significativas como as que se celebran de marzo a maio no ámbito da cultura (Día da Poesía, Día do Teatro, Día da Arte Galega, Día do Libro Infantil, Día do Libro, Letras Galegas), entre outras moitas.

Desde a Asesoría de bibliotecas, o primeiro paso foi crear unha imaxe específica, coa colaboración da creadora María López Pousa, para o lema "Bi-

blotecas Escolares Abertas” e abrir un espazo na páxina de [Bibliotecas Escolares de Galicia](#) no que ir recollendo toda a actividade xerada polos equipos de biblioteca dos centros neste período, clasificada por temáticas. As bibliotecas recompilaron recursos electrónicos para apoiar a lectura e o traballo curricular, pero fixeron tamén unha selección de informacións específicas sobre o coronavirus e a pandemia COVID-19; realizaron propostas para reforzar as competencias informacionais e mediáticas do alumnado (e das familias); elaboraron materiais e deseñaron actividades para fomentar a lectura e a escrita; propuxeron retos para a investigación, a experimentación, a expresión artística e a exploración do medio máis próximo; estimularon a creación de videocontos e de recomendacións de lecturas a modo de *booktrailers* e aproveitaron a súa emisora de radio, nalgúns casos, para elaborar programas a partir das gravacións realizadas pola rapazada desde a casa e cos seus dispositivos electrónicos.

A visita [deste espazo](#) pode dar unha idea da creatividade e o traballo competencial estimulado a través de tarefas máis ou menos complexas nas que o alumnado tiña que poñer en xogo habilidades de lectura, de busca, de exploración, de escrita, e tamén a súa imaxinación e a súa creatividade.

Tralos primeiros días do estado de alarma, decretado o 11 de marzo, co peche dos centros educativos, o equipo da Asesoría de bibliotecas comezou a observar a actividade das bibliotecas e a pensar no papel que se debía exercer para manter vinculado ao gran colectivo das bibliotecas escolares galegas. As primeiras propostas directas desde a Asesoría ás bibliotecas escolares chegaron co mes de abril e foron difundidas (iniciativas e propostas) a través dos es-

pazos web e das redes sociais do programa:

- [Día do libro Infantil, 2 de abril “Temos Fame de Palabras”](#), unha proposta para escoller un libro infantil ou xuvenil de referencia para o lectora ou lectora, seleccionar unha palabra do mesmo e presentala ao mundo.
- [Día do libro, 23 de abril “Reivindica”](#), unha oportunidade para facer visibles títulos, autores e librerías de referencia: unha reivindicación festiva e entusiasta dos creadores, os libros e as librerías que nos facilitan e enriquecen a experiencia lectora.

Coma en anos anteriores, arredor do 23 de abril, Día Mundial do Libro e do Dereito de Autoría, a consellería [publicou un díptico](#) cun texto orixinal sobre a importancia da lectura e do libro, nesta ocasión, do escritor Manuel Gago. Con esa data deuse a coñecer, así mesmo, a autora galardoada co [Premio do Clubs de Lectura 2020](#), que foi este ano Andrea Maceiras, como a autora máis lida nos [clubs de lectura](#) durante o ano escolar 2018/2019, e seguindo as bases de concesión do premio.

Ademais, neste período de confinamento fóronse recollendo as iniciativas das bibliotecas escolares galegas en relación coas datas xa sinaladas:

- [21 de marzo, Día da Poesía](#)
- [27 de marzo, Día Mundial do Teatro](#)
- [1 de abril, Día das Artes Galegas](#)
- [2 de abril, Día do Libro Infantil](#)
- [23 de abril, Día Mundial do Libro](#)
- [17 de maio, Día das Letras Galegas](#)

Co gallo desta última conmemoración, deuse a coñecer a guía [15 Anos de LIX galega](#) nas

bibliotecas escolares do PLAMBE, unha selección realizada de modo colaborativo, para significar aqueles títulos de literatura infantil e xuvenil galega con presenza importante entre os lectores e lectoras nestes primeiros quince anos de historia do programa de bibliotecas: libros e autores que, finalmente, son referencia do lectorado galego do que levamos vivido do século XXI.

Para finalizar este breve percorrido, recoméndase unha viaxe de exploración por algunhas das iniciativas máis salientables, recollidas neste período, a modo de exemplo do papel que poden xogar as bibliotecas en situacións de aprendizaxe *diverso, mixto ou flexible*, clasificadas por ámbitos de actuación:

Voluntariado na biblioteca escolar:

- [IES Universidade Laboral \(Culleredo\): concurso de microrrelato](#)
- [IES Valadares \(Vigo\): titoriais para traballar desde a casa](#)

Clubs de Lectura:

- [IES de Sabón \(Arteixo\): Con Verne na mochila \(Tour virtual literario\)](#)
- [CEIP de Cervo: clubs de lectura virtuais](#)

Lecturas compartidas: familias, mestres, apadriñamentos, escritores

- [CEIP Saco e Arce \(Toén\): Contos na tele \(lectura e creatividade\)](#)
- [CEIP Virxe do Rocío \(Vigo\): apadriñamento lector](#)
- [CEIP Lamas de Abade \(Santiago de Compostela\): recomendacións desde casa](#)
- [IES San Paio \(Tui\): Guías de lectura](#)
- [CEIP Nicolás del Río : entrevista a Antía Yáñez](#)

Lectura-Escritura:

- [CEIP Milladoiro \(Malpica de Bergantiños\): binomios fantásticos e caderno de confinamento](#)
- [CEIP de Hío : inventamos historias con efectos especiais](#)
- [IES A Basella \(Vilagarcía de Arousa\): concurso de relato breve](#)

Plataforma de lectura dixital: E-LBE.2 (proxecto piloto implantado en 50 centros)

- [CEIP de Figueiroa \(a Estrada\): titorial para uso da plataforma](#)
- [CEIP Milladoiro \(Malpica de Bergantiños\): Ler na casa](#)

Implicación das familias:

- [CEIP A Cristina \(Carballo\): receitas saborosas](#)
- [CEIP Saco e Arce \(Toén\): Álbum de recordos](#)

Traballo por proxectos: continuaron desde a casa o traballo encetado

- [CEIP ADR Castela \(Vigo\): Primus circumdedisti me](#)
- [CEIP de Leirado \(Salvaterra de Miño\): Somos auga](#)

AMI (Alfabetización Mediática e Informativa):

- [CEIP Nicolás del Río \(Cedeira\): aprendemos a usar google maps](#)
- [IES de Meaño: aprender a mandar un correo, a sacar foto a un caderno](#)
- [IES Valadares \(Vigo\): banco de recursos e investigación](#)

Retos (a biblioteca presenta retos á comunidade educativa):

- [CEIP O Ruxidoiro \(Barbadás\): Ruxi-Retos](#)
- [CEIP Xesús San Luis Romero \(Carballo\): ConCiencia de Fidalgo](#)
- [IES de Quiroga: A roda das mulleres](#)

Radio na Biblio:

- [CEIP O Graxal \(Cambre\): crearon a radio na corentena](#)
- [CEIP Brea Segade \(Taragoña-Rianxo\): Abre as xanelas!](#)
- [CEIP Emilia Pardo Bazán \(A Coruña\): Onda ti, programa en directo todos os domingos](#)
- [CEIP Pobra do Brollón: colaboración coa radio local](#)

Biblioteca Inclusiva:

- [CEE Saladino Cortizo \(Vigo\): COVID-19 – Mes da Cultura Galega](#)
- [CEE Miño \(Ourense\): Día Mundial do Libro](#)
- [CEIP Xesús San Luís Romero \(Carballo\): Semana das Letras Galegas](#)

Biblioteca Creativa:

- [CEIP Canosa Rus \(Coristanco\): binomios fantásticos a partir do taller de Pablo Otero- Caderno de pensamento computacional](#)
- [CEIP Saco e Arce \(Toén\): fotografía dende a miña fiestra](#)
- [CEIP Apóstolo Santiago \(Santiago de Compostela\): reinterpretar un cadro](#)

Blogs que dinamizan as actividades do centro:

- [CEIP de Seixo \(Marín\): <http://aspegadasdearnaldo.blogspot.com/>](#)
- [CEIP Canosa-Rus \(Coristanco\): <http://bibliocanosa.blogspot.com/>](#)
- [IES Valadares \(Vigo\): <http://osobreiraldaspalabras.blogspot.com/>](#)

A Asesoría de bibliotecas escolares continuou nesta primavera estraña fornecendo de materiais, informacións e recursos de apoio ao profesorado dos equipos de biblioteca, difundindo o traballo de todos e preparando o futuro próximo; co cancelo #bescolaresgalabertas empregado nas redes sociais, preténdese amosar a importante contribución que, como mediadora da lectura e como reforzo da educación en competencias, pode facer a biblioteca no centro educativo (no sistema educativo), tamén cando os tempos son virados, coma no presente, pois poden seguir abertas e activas, mesmo en tempos de confinamento. ■

